

Κριτήριο Νεοελληνικής Γλώσσας-Λογοτεχνίας Γ' Λυκείου

Κείμενο 1

Το τρομαγμένο πέταγμα των νυχτερίδων

Οι μοντέρνοι «χασοτικοί» μαθηματικοί θεωρούν ότι ο σύγχρονος κόσμος τελεί σε καθεστώς εύθραυστης ισορροπίας, την οποία αποδίδουν με μια πολυπαραγοντική εξίσωση πλήθους μεταβλητών, εν πολλοίς απροσδιόριστων.

Μία από τις πολλές μεταβλητές να επηρεαστεί, να αλλοιωθεί ή να αλλάξει, η εξίσωση διαταράσσεται και η αλυσίδα της εύθραυστης ισορροπίας σπάει με αποτέλεσμα ο κόσμος να ανισορροπεί εν ριπή οφθαλμού.

Στην παρούσα φάση σειρά παραγόντων και συνθηκών φαίνεται να έχει επιδράσει κατά τρόπο δυναμικό σε μια πολύ συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή και να επέφερε πλήγμα καίριο σε ολόκληρο τον διασυνδεδεμένο και αλληλοεξαρτώμενο κόσμο.

Αναζητώντας τους λόγους της μεγίστης διαταραχής απευθυνθήκαμε στη γεωγραφία και συγκεκριμένα στη γεωγραφία της κινεζικής επαρχίας Χουμπέι και της πρωτεύουσάς της Ουχάν, όπου πρωτοεμφανίστηκε ο κορωνοϊός για να λάβει διαστάσεις παγκόσμιας επιδημίας, που πλέον τείνει να εξελιχθεί σε πανδημία.

Η επαρχία Χουμπέι εκτείνεται στην κοιλάδα Γιανγκτσέ, του σημαντικότερου ποταμού της Κίνας, όπου τις τελευταίες δεκαετίες επιχειρήθηκε η μεγαλύτερη ανθρώπινη επέμβαση επί της φύσης.

Στη συγκεκριμένη επαρχία τις τελευταίες δεκαετίες κατασκευάστηκε το μεγαλύτερο τεχνικό έργο στην ανθρώπινη Ιστορία. Εκεί οικοδομήθηκε το περιβόητο Φράγμα των Τριών Φαραγγιών, για τις ανάγκες κατασκευής του οποίου χρειάστηκε να εγκαταλειφθούν περίπου 2.000 χωριά και να μετακινηθούν περίπου 1,6 εκατ. άνθρωποι. Η αλλοίωση του περιβάλλοντος ήταν τρομακτική, παρασέρνοντας στην καταστροφή άπειρα οικοσυστήματα. Όταν τον Δεκέμβριο του 1994 ξεκίνησαν οι εργασίες κατασκευής του Φράγματος των Τριών Φαραγγιών, όλη η περιοχή βίωσε τον εκκωφαντικό ήχο γιγάντιων ερπυστριοφόρων μηχανημάτων, με αποτέλεσμα η κοιλάδα και τα γύρω δάση να διαταραχθούν. Χρειάστηκαν 12 ολόκληρα χρόνια για να βρει νέα ισορροπία όλη η περιοχή.

Το έργο ολοκληρώθηκε το 2006 και άρχισε να λειτουργεί το 2011. Οι κινέζοι ιθύνοντες παραλαμβάνοντας το έργο μιλούσαν για το σύγχρονο σινικό τείχος που θα αναγεννούσε ολόκληρη τη χώρα. Όντως η επαρχία Χουμπέι άλλαξε και η Ουχάν αναγεννήθηκε, εξελίχθηκε σε έναν τόπο ξεχωριστό, σε κόμβο μεταφορικό και τεχνολογικό, σε μια πόλη που αντιπροσώπευε την πρόοδο της νέας Κίνας.

Ωστόσο, από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του μεγαλύτερου υδροηλεκτρικού σταθμού στον κόσμο οι επιδράσεις στη φύση ήταν ολέθριες.

Το περιβάλλον αλλοιώθηκε, η παλαιά ισορροπία που πήγαζε από τη διαδοχή της πλημμυρίδας και της υποχώρησης των νερών του ποταμού διαταράχθηκε, τα επίπεδα υγρασίας πολλαπλασιάστηκαν, οι πληθυσμοί νυχτερίδων αναζήτησαν νέες εστίες, εγκατέλειψαν τα μέχρι τότε φιλόξενα πυκνά δάση και τις βαθιές σπηλιές των βουνών, ανακατεύθηκαν με τα υπόλοιπα είδη και φαίνεται πως μετέφεραν μοναδικά βάρη στις ανθρώπινες κοινότητες.

Οι νυχτερίδες, ως γνωστόν, είναι θηλαστικά, η δομή του DNA τους είναι συγγενική προς την αντίστοιχη των χοίρων και των ανθρώπων, διαθέτουν ισχυρό ανοσοποιητικό σύστημα και ό,τι περνά από αυτές διαχέεται με ταχύτητα και δύναμη στο ζωικό βασίλειο. Στην προκειμένη περίπτωση το διαρκές τρομαγμένο πέταγμα των νυχτερίδων της επαρχίας Χουμπέι φαίνεται να επέδρασε καθοριστικά στην ευρύτερη υγρή ζώνη της περιοχής. Κάπως έτσι το τεχνικό θαύμα των κινέζων μηχανικών μετατράπηκε προϊόντος του χρόνου σε παγκόσμιο εφιάλτη. Οι ιδιαίτερες συνθήκες που διαμορφώθηκαν στην ευρύτερη περιοχή έφεραν τον κορωνοϊό στην τοπική κοινότητα, έναν πανίσχυρο ιό που πέταξε σε ολόκληρο τον κόσμο για να βρει καταλληλότερο τόπο διάδοσης το επίσης υγρό και κρύο Μιλάνο, το οποίο εξελίσσεται πλέον στην Ουχάν της Ευρώπης.

Για να αντιμετωπίσουν τη διάδοσή του, οι κινέζοι επιστήμονες όρθωσαν απέναντί του ισχυρότερες δυνάμεις της νευτώνειας φυσικής, κατά τη μεταφορική έκφραση ειδικού επιστήμονα. Εφήρμοσαν απαγορεύσεις και πρωτοφανή αυταρχικά μέτρα, τα οποία απέδωσαν τοπικά χάρις στην εκεί επικρατούσα κουλτούρα κολεκτιβοποίησης και στην αυταρχικότητα του καθεστώτος.

Ωστόσο το κακό διέφυγε, για να επιβεβαιωθεί ότι στον σημερινό διασυνδεδεμένο και αλληλοεξαρτώμενο κόσμο τίποτε δεν είναι αδιάφορο, όλα έχουν τη συνέπειά τους. Η τραγική ειρωνεία έγκειται στο γεγονός ότι η παγκοσμιοποίηση που επέτρεψε και ευνόησε τα σύγχρονα κινεζικά άλματα αμφισβητείται τώρα από την ίδια, από εκείνο το τρομαγμένο πέταγμα των ανυπεράσπιστων νυχτερίδων της κοιλάδας του Γιανγκτσέ.

Κάπως έτσι η Ιστορία, το τέλος της οποίας φαντάστηκαν μετά το 1989 οι υμνητές του ανοιχτού και ελεύθερου κόσμου, τώρα ξαναρχίζει να τρέχει.

Μόνο που τρέχει ανάποδα...

Αντώνης Καρακούσης, Τα Νέα, 13/03/2020

Κείμενο 2

«Η κλιματική αλλαγή απειλεί σοβαρά την ανθρώπινη υγεία»

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ

Κείμενο 3

Παγκοσμιοποίηση

Απατηλό μητρικό προσωπείο!
Δορυφόρε της σιβυλλικής αλλαγής
που έρχεται!
Η διφορούμενη έννοιά σου ξεγελά
και υπόσχεται...
Αναγγέλλεις την αναδόμηση της κοινωνίας,
κρύβοντας στο μανδύα σου
τον πόνο, τη θλίψη, την ανισότητα,
τον εξευτελισμό της παιδικής ψυχής.
Σύγχρονη Μήδεια, με πρόσωπο ειρηνικό
αλλά τη Νέμεση στη μεταλλική σου καρδιά,
ορίζεις τις ζωές μας,
σε μια πραγματικότητα εφήμερη, ουτοπική.
Σε μια πραγματικότητα απόλυτα ηλεκτρονική.

Μαρία Πισιώτη, *Το υδάτινο πέρασμα του χρόνου* (2001)

Θέματα

A. Να παρουσιάσετε συνοπτικά (80-90 λέξεις) τους λόγους στους οποίους ο Αντώνης Καρακούσης (κείμενο 1) αποδίδει την παγκόσμια επιδημία του κορωνοϊού.

Μονάδες 15

B1. Τι εννοεί ο συντάκτης του κειμένου 1, όταν γράφει πως «το κακό διέφυγε, για να επιβεβαιωθεί ότι στον σημερινό διασυνδεδεμένο και αλληλοεξαρτώμενο κόσμο τίποτε δεν είναι αδιάφορο, όλα έχουν τη συνέπειά τους»; Να αναπτύξετε την άποψή του σε μία παράγραφο 50 λέξεων.

Μονάδες 15

B2. Να αξιολογήσετε τον τίτλο του κειμένου 1 α) ως προς τη σχέση του με το περιεχόμενο του κειμένου και β) ως προς την επικοινωνιακή αποτελεσματικότητά του.

Μονάδες 10

B3. Ποιο θέμα θίγει η φωτογραφία (κείμενο 2); Με ποιους τρόπους επιτυγχάνει να το αποδώσει; Πώς συνδέεται με το κείμενο 1;

Μονάδες 15

Γ. Ποια είναι η στάση του ποιητικού υποκειμένου απέναντι στην παγκοσμιοποίηση; Με ποιους τρόπους την υπογραμμίζει; Το σχόλιό σας να στηριχθεί σε κειμενικά στοιχεία και να εκτείνεται σε 100-150 λέξεις.

Μονάδες 15

Δ. Σε ένα άρθρο 350-400 λέξεων , που θα δημοσιευθεί σε σχολικό περιοδικό, εκφράζετε τις απόψεις και τα επιχειρήματά σας σχετικά με το αν η οικολογική καταστροφή και η αλλοίωση του περιβάλλοντος απειλούν την ανθρώπινη υγεία. Την αφορμή σας έδωσε η παγκόσμια επιδημία του κορωνοϊού και το κείμενο του Αντώνη Καρακούση που δημοσιεύτηκε πριν από λίγες μέρες στον Τύπο.

Μονάδες 30